

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – Dvojité zdanenie na jednotnom trhu“

COM(2011) 712 final

(2012/C 181/08)

Spravodajca: **pán FARRUGIA**

Dňa 11. novembra 2011 sa Európska komisia rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – Dvojité zdanenie na jednotnom trhu“

COM(2011) 712 final.

Odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 7. marca 2012.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 479. plenárnom zasadnutí 28. a 29. marca 2012 (schôdza z 28. marca 2012) prijal 135 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 10 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko.

1. Závbery a odporúčania

1.1 Dvojité zdanenie je vážna prekážka pre cezhraničné aktivity, ktorá bráni efektívnemu fungovaniu jednotného trhu a má negatívny ekonomický vplyv na zamestnanosť a investície. Dvojité zdanenie odrádza od investovania a ohrozuje konkurencieschopnosť, čím negatívne vplyva na hospodársky rast a dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020.

1.2 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) v celom rade stanoviskách zdôraznil význam odstránenia dvojitého zdanenia. Výbor podporuje návrhy, ktorých cieľom je urýchlenie opatrení na zamedzenie dvojitého zdanenia, ako aj na väčšie zjednodušenie administratívy v cezhraničných prípadoch a na podporu vnútorného trhu, na ktorom prevláda spravodlivá hospodárska súťaž.

1.3 EHSV vzhľadom na to podporuje iniciatívy smerujúce k odstráneniu dvojitého zdanenia, ako sa uvádza v oznámení Komisie⁽¹⁾, tým, že podporuje účinné zosúladenie rôznych daňových sústav.

1.4 EHSV je tiež toho názoru, že odstránenie dvojitého zdanenia by sa malo vykonať spôsobom, ktorý je úmerný požadovanému cieľu a rešpektuje fiškálnu suverenitu jednotlivých členských štátov.

1.5 EHSV je ďalej toho názoru, že problémy vyplývajúce z dvojitého zdanenia majú nepomerne väčší vplyv na fyzické osoby a malé a stredné podniky, ktoré spravidla nemajú prostriedky na riešenie takýchto problémov. Preto EHSV síce

podporuje oznámenie, ale zároveň zdôrazňuje, že návrhy na riešenie problematiky dvojitého zdanenia musia byť v súlade s opatreniami, ktoré sa zaoberajú dvojitým zdanením občanov a obsahujú tiež riešenia pre fyzické osoby a malé a stredné podniky.

1.6 EHSV súhlasí s tým, že zriadenie Fóra EÚ pre dvojité zdanenie je založené na rovnakých princípoch ako aktívne Spoločné fórum pre transferové oceňovanie. Navrhuje však, aby sa fórum považovalo za prvý krok smerom k vytvoreniu monitorovacieho strediska Komisie EÚ, ktoré EHSV už v minulosti odporúčal ako prostriedok na odstránenie cezhraničných prekážok pre občanov⁽²⁾. Na tento účel je potrebné rozšíriť funkciu monitorovacieho strediska, aby zahŕňala vyšetrovaciu úlohu pri pretrvávajúcej účinnosti snáh o odstránenie dvojitého zdanenia pre občanov, malé a stredné podniky, ako aj veľké podniky.

1.7 EHSV odporúča, aby vo Fóre EÚ pre dvojité zdanenie bola zastúpená aj organizovaná občianska spoločnosť.

1.8 EHSV tiež podporuje vypracovanie kódexu správania, ktorý umožní spoločné pochopenie a uplatňovanie daňových pojmov v jednotlivých členských štátoch, aby sa zabránilo dvojitému zdaneniu, a obmedzil prípady neplatnosti zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia. Tým sa zasa predídne aj žiadostiam o arbitráž.

⁽¹⁾ COM(2011) 712 final.

⁽²⁾ Pozri stanovisko EHSV na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru: Odstránenie cezhraničných daňových prekážok pre občanov EÚ“, Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 95.

1.9 Hoci je EHSV za skúmanie uskutočniteľnosti účinného riešenia sporov, zdôrazňuje význam zabezpečenia toho, aby cieľom úsilia bolo zaistenie obmedzenia potreby arbitráže.

1.10 EHSV je za preskúmanie otázky zamedzenia dvojitého zdanenia v plnom rozsahu a jeho hospodárskych a sociálnych dôsledkov, ako aj prípadných dôsledkov opatrení na odstránenie dvojitého zdanenia.

1.11 EHSV napokon zdôrazňuje, že všetky návrhy treba posúdiť na základe dôkladného sociálneho a ekonomického hodnotenia, pričom v hodnotení treba prezentovať vplyv na každý členský štát.

2. Obsah a východiská návrhu

2.1 Dvojité zdanenie spôsobuje právnu neistotu a obmedzuje hospodársku činnosť občanov a podnikov. V dôsledku toho dochádza k vyššiemu celkovému daňovému zaťaženiu, vážnemu zmenšeniu blahobytu a zbytočne vysokej administratívnej záťaži, čo má negatívny vplyv na investície a fungovanie jednotného trhu, čím sa na druhej strane oslabuje konkurencieschopnosť a znižuje zamestnanosť. Konzultácie Komisie poukazujú na význam problému dvojitého zdanenia, keďže viac ako 20 % zaznamenaných prípadov presahuje 1 milión EUR v prípade daňovníkov, ktorí sú právnickými osobami, a viac ako 35 % prípadov presahuje 100 000 EUR v prípade fyzických osôb.

2.2 V oznámení⁽³⁾ predloženom Komisiou sa zdôrazňuje význam riešenia problematiky dvojitého zdanenia⁽⁴⁾ ako prostriedku na zabezpečenie účinnosti jednotného trhu a ako prostriedku na zabezpečenie dosiahnutia cieľov stanovených v stratégii Európa 2020.

2.3 V oznámení sa žiada väčšie zosúladenie zdaňovania ako prostriedku na zabezpečenie stabilnejšieho rámca hospodárskej politiky v eurozóne. Uvádza sa to v Akte o jednotnom trhu⁽⁵⁾, v ktorom sa zdôrazňuje význam odstránenia cezhraničných prekážok pre občanov EÚ, ako aj daňovej administratívnej záťaže pre právnické osoby. Tento problém v súčasnosti rieši návrh Komisie na vytvorenie spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb (CCCTB)⁽⁶⁾. V oznámení sa tiež poukazuje na potrebu účinnej siete zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia medzi členskými štátmi a na význam riešenia otázok súvisiacich s dvojitým zdanením dedičstva.

2.4 Oznámenie je zamerané na riešenie prekážok súvisiacich s dvojitým zdanením a zdôrazňuje sa v ňom, že táto otázka má

v období hospodárskej krízy ešte väčší význam. V oznámení sa uvádza, že odstránenie dvojitého zdanenia s cieľom dosiahnuť dvojité nezdanenie môže byť z dynamického pohľadu zdrojom daňových príjmov vlád.

2.5 V oznámení sa uznáva, že zatiaľ čo niektoré členské štáty už riešia problém dvojitého zdanenia na základe realizácie jednostranných, dvojstranných a mnohostranných zmlúv, Zmluva o EÚ nestanovuje povinnosť členských štátov odstrániť dvojité zdanenie.

2.6 V oznámení sa uvádza niekoľko oblastí, ktoré už Komisia preskúmala ako prostriedok riešenia problematiky dvojitého zdanenia vrátane smernice o materských a dcérskych spoločnostiach, smernice o výplate úrokov a licenčných poplatkov, arbitrážneho dohovoru, Spoločného fóra pre transferové oceňovanie, odporúčaní týkajúcich sa postupov úľavy na zrážkovej dani a návrhu spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb (CCCTB).

2.7 V oznámení sa tiež poukazuje na skutočnosť, že tieto snahy boli síce významné, nie však dostatočne účinné. Preto sa v ňom uvádzajú nasledujúce možné riešenia, avšak bez toho, aby sa podrobne rozobrali jednotlivé návrhy:

— posilnenie existujúcich nástrojov, najmä pokiaľ ide o smernicu o výplate úrokov a licenčných poplatkov. Komisia navrhla prepracovanie smernice súčasne s COM(2011) 712, pričom ako riešenie navrhla zrážkovú daň ako spôsob obmedzenia dvojitého zdanenia pri takýchto platbách. EHSV už prijal stanovisko k prepracovanej smernici⁽⁷⁾;

— rozšírenie pokrytia a rozsahu zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia, pokiaľ ide o použitie trojuholníkových riešení a spôsob posudzovania subjektov a daní, na ktoré sa nevzťahujú zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia v rámci EÚ, spolu s návrhom na rozšírenie dialógu medzi členskými štátmi v prípade sporov;

— kroky, ktorými sa má dospieť k jednotnejšiemu výkladu a uplatňovaniu ustanovení zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia medzi členskými štátmi, čo sa týka možného vytvorenia Fóra EÚ pre dvojité zdanenie, ktoré vypracuje kódex správania pri zdaňovaní, ktorým sa budú riešiť spory pri interpretácii pojmov uvedených v zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia, uplatňovaných medzi členskými štátmi.

⁽³⁾ COM(2011) 712 final.

⁽⁴⁾ Dvojité zdanenie sa definuje ako vyrubenie porovnateľných daní dvomi alebo viacerými daňovými jurisdikciami v súvislosti s tým istým zdaniteľným príjmom alebo kapitálom.

⁽⁵⁾ COM(2011) 206 final.

⁽⁶⁾ COM(2011) 121 final.

⁽⁷⁾ Pozri stanovisko (Ú. v. EÚ C 143, 22.05.2012, s. 46) na tému „Návrh smernice Rady o spoločnom systéme zdaňovania uplatňovanom na výplaty úrokov a licenčných poplatkov medzi pridruženými spoločnosťami rôznych členských štátov“ (prepracované znenie) COM(2011) 714 final.

— Komisia v snahe riešiť neexistenciu všeobecne záväzného mechanizmu urovnania sporov navrhuje riešenie uvedené v najnovšej verzii článku 25 modelovej zmluvy OECD o zdaňovaní (z roku 2008), ktorým sa odkazuje na postup vzájomnej dohody so záväzným postupom na riešenie sporov pre všetky nevyriešené prípady dvojitého zdanenia.

2.8 Nakoniec sa v oznámení opisujú ďalšie kroky, ktoré sa majú podniknúť, vrátane:

— prác na rozvíjaní možností uvedených v oznámení, predovšetkým na vytvorení fóra, vypracovaní kódexu správania a stanovení realizovateľnosti účinného mechanizmu riešenia sporov;

— predloženia možných riešení na odstránenie prekážok v rámci EÚ, ktoré sú spojené s cezhraničnou daňou z dedičstva, ktoré Komisia nedávno iniciovala ⁽⁸⁾;

— naďalej využívať pri riešení otázok dvojitého zdanenia v prípade oceňovania transferov nedávno obnovené Spoločné fórum pre transferové oceňovanie;

— predstavenia riešení problému cezhraničného dvojitého zdanenia dividend vyplácaných portfóliovým investorom v priebehu roka;

— iniciovania vyšetrovacej misie na stanovenie rozsahu dvojitého nezdanenia.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 EHSV sa vyslovuje za riešenie problematiky dvojitého zdanenia, ktoré sa považuje za škodlivé pre investície a tým aj pre vytváranie pracovných miest a hospodársku činnosť. EHSV v mnohých stanoviskách zdôraznil význam odstránenia dvojitého zdanenia. Podporil návrhy, ktorých cieľom je zrýchlenie opatrení na zamedzenie dvojitého zdanenia a väčšie zjednodušenie administratívy v cezhraničných prípadoch ⁽⁹⁾ a smerom k vytvoreniu všeobecných zásad na podporu vnútorného trhu, na ktorom prevláda spravodlivá hospodárska súťaž ⁽¹⁰⁾.

3.2 EHSV tiež podporil úsilie Komisie zamerané na odstránenie alebo aspoň zníženie právneho a ekonomického dvojitého

alebo viacnásobného zdanenia ziskov vyplácaných dcérskou spoločnosťou v krajine, v ktorej má sídlo materská spoločnosť ⁽¹¹⁾. EHSV to ďalej odôvodňuje podporou návrhu o spoločnom konsolidovanom základe dane z príjmov právnických osôb (CCCTB) ako prostriedku na zjednotenie zásad pri zdaňovaní príjmov právnických osôb, berie však na vedomie skutočnosť, že návrh smernice vyžaduje ďalšie podrobné objasnenie ⁽¹²⁾.

3.3 EHSV tiež zdôrazňuje význam neutrálneho prístupu z hľadiska príjmov v jednotlivých krajinách pri uplatňovaní CCCTB a zdôrazňuje, že prijatie CCCTB nesmie viesť k zníženiu flexibility a konkurencieschopnosti Európy v prítiahnutí priamych zahraničných investícií. Tieto otázky je potrebné v prípade potreby doložiť hodnotením vplyvov.

3.4 EHSV odporúča dosiahnuť tieto ciele predovšetkým na základe väčšieho zosúladenia a účinnejšieho prepojenia jednotlivých štátnych daňových právomocí, okrem iného lepšou komunikáciou medzi daňovými úradmi a medzi správcami dane a platiteľmi daní. Pokrok v týchto oblastiach sa považuje za primeraný k sledovaným cieľom a neznamená zásah do suverenity jednotlivých štátnych daňových právomocí. Tieto úvahy sú v súlade s oznámením Európskej únie o zosúladení systémov priamych daní členských štátov na vnútornom trhu ⁽¹³⁾.

3.5 Preto je EHSV za pokusy o upevnenie existujúcich nástrojov a zintenzívnenie ďalšieho úsilia zameraného na odstránenie dvojitého zdanenia, ako sa uvádza v oznámení, s cieľom zabezpečiť účinné zosúladenie rôznych daňových sústav a potvrdenie toho, že daňové zaťaženie bude postihovať hospodárske subjekty iba raz a takým spôsobom, ktorý jednotlivé hospodárske subjekty očakávajú.

3.6 EHSV ďalej zdôrazňuje, že zatiaľ čo je odstránenie dvojitého zdanenia nevyhnutným predpokladom na zabezpečenie účinnosti jednotného trhu, každý návrh by mal byť zameraný na účinné odstránenie daňových prekážok a zabezpečenie účinnosti zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia v medziach právneho základu, ktorý stanovuje Zmluva o fungovaní Európskej únie. Úsilie zamerané na odstránenie dvojitého zdanenia by malo byť nasmerované spôsobom, ktorý rešpektuje daňovú suverenitu jednotlivých členských štátov.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 EHSV zdôrazňuje, že otázky, ktoré vyplývajú z dvojitého zdanenia, majú výrazný vplyv na fyzické osoby a malé a stredné podniky. Veľké podniky majú zvyčajne finančné a ľudské zdroje na riešenie problému dvojitého zdanenia a súvisiacich arbitráží, fyzické osoby a malé a stredné podniky však takéto prostriedky

⁽⁸⁾ Odporúčanie Komisie z 15. decembra 2011 o úľave pri dvojitom zdanení dedičstva (2011/856/EU).

⁽⁹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽¹⁰⁾ Pozri stanovisko EHSV k *Priamemu zdaneniu spoločností*, Ú. v. EÚ C 241, 7.10.2002, s. 75.

⁽¹¹⁾ Pozri stanovisko EHSV k *návrhu nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa smernica 90/435/ES o spoločnom systéme zdanenia uplatniteľnom v prípade materských a dcérskych spoločností rôznych členských štátov*, Ú. v. EÚ C 32, 5.2.2004, s. 118.

⁽¹²⁾ Pozri stanovisko EHSV na tému „Návrh smernice Rady o spoločnom konsolidovanom základe dane z príjmov právnických osôb (CCCTB)“, Ú. v. C 24, 28.01.2012, s. 63.

⁽¹³⁾ COM(2006) 823 final.

nemajú, najmä pokiaľ ide o informácie a znalosť právnych predpisov a administratívnych postupov⁽¹⁴⁾. Dane z dedičstva predstavujú pre občanov osobitné problémy v súvislosti s dvojitým zdanením. Oznámenie predložené Komisiou je zamerané na odstránenie dvojitého zdanenia pre podniky, najmä veľké podniky, mohlo by však ísť ďalej pri riešení konkrétnych problémov, ktorým čelia občania a malé a stredné podniky.

4.2 EHSV uznáva účinnosť snáh Spoločného fóra pre transferové oceňovanie pri hľadaní riešenia problému dvojitého zdanenia pri oceňovaní transferov a predpokladá, že Fórum EÚ pre dvojité zdanenie bude fungovať rovnakým spôsobom. Spoločné fórum pre transferové oceňovanie, ktoré funguje v rámci usmernenia OECD pre oceňovanie transferov a na základe konsenzu, s cieľom predkladať Komisii návrhy nelegislatívnych riešení praktických problémov vznikajúcich v rámci postupov oceňovania transferov v EÚ dosiahlo celý rad úspechov vrátane kódexu správania pri príprave dokumentácie pre transferové oceňovanie pridružených podnikov v EÚ, pokynov na predbežné cenové dohody v EÚ, ako aj usmernení k službám v rámci skupiny s nízkou pridanou hodnotou. Efektívnosť tohto fóra je čiastočne založená na širokom zastúpení členských štátov a podnikov.

4.3 EHSV preto predpokladá, že vytvorenie Fóra EÚ pre dvojité zdanenie bude tiež založené na rovnakom princípe zabezpečenia efektívneho zastúpenia všetkých zúčastnených strán vrátane organizovanej občianskej spoločnosti.

4.4 EHSV podporuje vytvorenie Fóra EÚ pre dvojité zdanenie, pripomína však, že v oznámení je málo informácií o funkciách fóra. EHSV navrhuje, aby sa Fórum EÚ pre dvojité zdanenie považovalo za prvý krok, ktorý bude predchádzať monitorovaciemu stredisku. Transformácia fóra na monitorovacie stredisko je spojená s odporúčaniami EHSV o odstránení cezhraničných prekážok, pričom výbor poukazuje na vytvorenie monitorovacieho strediska EÚ, ktorého cieľom je priebežne dospieť k podrobnému a praktickému pochopeniu existujúcich daňových prekážok vrátane dvojitého zdanenia a vývoja týchto prekážok⁽¹⁵⁾.

4.5 Je potrebné ďalej rozšíriť funkciu strediska na monitorovanie zdanenia pod záštitou Európskej komisie tak, aby zahŕňala ďalšie skúmanie daňových prekážok pre podniky, tak

malé a stredné, ako aj veľké podniky a vyšetrovaciu úlohu pri pokračujúcej účinnosti snáh o odstránenie dvojitého zdanenia. Stredisko môže na tento účel zohrať dôležitú úlohu pri rozširovaní pokrytia a rozsahu platnosti zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia, pri skúmaní spôsobov, ako posudzovať trojuholníkové riešenia, a pri podpore vlád, ktoré odstraňujú dvojité zdanenie bez straty daňovej suverenity.

4.6 EHSV tiež podporuje vypracovanie kódexu správania, ktorý stanoví zásady, na ktorých sa vlády môžu vopred zhodnúť. Kódex správania umožní spoločné pochopenie pojmov uvedených v platných zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia medzi členskými štátmi, ktorých nepochopenie často vedie k nesprávnemu výkladu a sporom.

4.7 EHSV však zastáva názor, že kódex správania sa v praxi môže považovať za účinný v prípade, že bude pôsobiť na základe vzájomného tlaku, pričom si členské štáty budú dávať pozor na vplyv pranierovania.

4.8 EHSV je tiež za preskúmanie realizovateľnosti účinného mechanizmu riešenia sporov so zreteľom na stanovenie najúčinnnejších spôsobov odstránenia dvojitého zdanenia. Uznáva, že stanovenie postupov dožiadania pomoci, ktoré musia krajiny pri riešení prípadov dodržiavať, trvá veľmi dlho, a že existuje priestor na zlepšenie arbitrážneho dohovoru, z ktorého takisto vyplývajú zdĺhavé procesy. To zasa na druhej strane vytvára nadmerné náklady a neistotu pri podnikaní.

4.9 EHSV však zdôrazňuje, že je potrebné sústrediť sa na obmedzenie požiadaviek týkajúcich sa arbitráží, a preto treba klásť dôraz na vytvorenie kódexu správania, ako sa uvádza v oznámení, ako aj na vytvorenie jasných a transparentných pravidiel, ktoré tak budú slúžiť ako prvý a účinný nástroj na riešenie sporov.

4.10 Fórum EÚ pre dvojité zdanenie zohrá v tomto smere významnú úlohu, pokiaľ ide o podporu daňových zmlúv, ktoré zabezpečia vzájomnú dohodu na záväznom riešení všetkých sporov v oblasti dvojitého zdanenia.

4.11 EHSV je za návrh Komisie, aby sa otázka zamedzenia dvojitého zdanenia preskúmala v plnom rozsahu. Výbor ďalej odporúča preskúmať jeho hospodárske a sociálne dôsledky, ako aj prípadné dôsledky opatrení na odstránenie dvojitého zdanenia.

4.12 EHSV opakovane zdôrazňuje význam dôkladného zhodnotenia sociálnych a ekonomických vplyvov s cieľom určiť, do akej miery môže mať prijatie niektorého z návrhov uvedených v oznámení nepriaznivé ekonomické a sociálne

⁽¹⁴⁾ Podľa súhrnnej správy Komisie EÚ o konzultácii týkajúcej sa zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia a vnútornom trhu sa 69 % osôb, u ktorých sa objavili problémy s dvojitým zdanením, snažilo nájsť prostriedky na ich odstránenie, kým v prípade podnikov to bolo 85 %.

⁽¹⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

dôsledky ⁽¹⁶⁾. Takéto hodnotenie by malo byť úplné a malo by zahŕňať všetky členské štáty, ktorých sa návrhy týkajú.

4.13 EHSV napokon víta ďalšie návrhy týkajúce sa odstránenia dvojitého zdanenia, ktoré Komisia preskúma a predloží, vrátane:

— odporúčaní nedávno zverejnených Komisiou týkajúcich sa cezhraničných daní z dedičstva;

— predstavenia riešení týkajúcich sa cezhraničného dvojitého zdanenia dividend portfóliových investorov;

— poskytnutia ďalších informácií o vytvorení fóra, vypracovaní kódexu správania a realizovateľnosti záväzného mechanizmu riešenia sporov;

— posúdenia rozsahu a vplyvu dvojitého nezdanenia.

V Bruseli 28. marca 2012

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁶⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 12.